

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

วัตถุดิบนับว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งของการผลิต ที่จะต้องมีการวางแผนการใช้วัตถุดิบ เพื่อให้มีการสำรองไว้อย่างเพียงพอ และสอดคล้องกับแผนการผลิต (Production Plan : PP) และตารางการผลิตหลัก (Master Schedule : MS) เพื่อรอการแปลงสภาพเป็นสินค้าสำเร็จรูป (Finished Goods)

การตัดสินใจเกี่ยวกับการคงคลังวัตถุดิบ ส่วนประกอบต่างๆที่ใช้ในการผลิต รวมไปถึงการคงคลังสินค้าสำเร็จรูป นับได้ว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในเกือบจะทุกๆประเภทของธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับสินค้า หรือการให้บริการ ต้นทุนชนิดหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างมากในการดำเนินงาน ก็คือ ค่าใช้จ่ายที่ลงทุนไปในวัตถุดิบ บ่อยครั้งที่เราพบว่านโยบายของบริษัทหลายๆแห่ง มักนิยมจัดซื้อวัตถุดิบครั้งละเป็นจำนวนมากๆ ทั้งนี้เพราะราคาขายต่อหน่วยจะลดลงตามปริมาณการสั่งซื้อที่ได้กำหนดไว้ นอกจากนั้น ยังเสียค่าใช้จ่ายในการบรรทุก และขนส่งในอัตราที่ต่ำกว่าการสั่งซื้อครั้งละจำนวนน้อยๆอีกด้วย ในอีกกรณีหนึ่งที่ต้องการคงคลังวัตถุดิบไว้ในปริมาณที่สูงกว่าปกติ เพื่อให้มีวัตถุดิบใช้อย่างเพียงพอ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานะของความไม่แน่นอน เช่น ระยะเวลาในการส่งหลังจากการสั่งซื้อเกิดความล่าช้า ย่อมจะส่งผลให้เกิดการขาดแคลนวัตถุดิบขึ้นได้

ดังนั้น หากทางโรงงานมีการบริหารคงคลังด้วยประสิทธิภาพ เกิดการคงคลังในปริมาณมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น ส่งผลกระทบในการดำเนินธุรกิจ ทั้งนี้เพราะวัสดุคงคลังส่วนใหญ่เป็นทรัพย์สินที่มีมูลค่าสูง เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มของทรัพย์สินหมุนเวียนของการผลิต และทำให้ประสิทธิภาพของการผลิตนั้นลดลง เมื่อมีการใช้พื้นที่มากเกินไปในการดูแลรักษาวัสดุคงคลังนั้นๆ หากการคงคลังประเภทวัตถุดิบ หรือชิ้นส่วนประกอบต่างๆที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของการผลิตแล้ว ก็อาจส่งผลให้เกิดปัญหาการผลิตหยุดชะงัก ก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินการผลิตลดลง ทำให้ต้นทุนการผลิตมีต้นทุนที่สูงขึ้น และอาจส่งปัญหาถึงขั้นสินค้ามีไม่เพียงพอต่อการจำหน่าย หรือการส่งสินค้าไม่ทันตามกำหนดเวลาของลูกค้า ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุให้ลูกค้าขาดความเชื่อมั่น และสูญเสียลูกค้าได้ แต่ในทางกลับกัน หากมีวัตถุดิบคงคลังไว้มากๆ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการขาดแคลนวัตถุดิบ ก็จำเป็นต้องใช้เงินเป็นมูลค่ามหาศาล เพื่อที่จะถือครองวัตถุดิบคงคลังนั้นไว้ เช่น ต้นทุนราคาวัตถุดิบคงคลัง และต้นทุน

จะเห็นได้ว่าการมีวัสดุคงคลังในปริมาณที่ต่ำหรือสูงเกินไป ย่อมไม่ก่อให้เกิดผลดีต่อการดำเนินงานของธุรกิจ เพราะฉะนั้นการบริหารจัดการ และควบคุมคงคลังให้มีปริมาณเหมาะสมที่สุด เป็นสิ่งสำคัญที่ผู้บริหารทุกคน ควรให้ความสนใจและเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ซึ่งจะส่งผลดีทั้งในแง่ของการเพิ่มประสิทธิภาพ และลดค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน นำมาซึ่งผลกำไรที่เพิ่มขึ้นของธุรกิจอย่างแน่นอน

1.2 วัตถุประสงค์

พัฒนาระบบการจัดการ และควบคุมคลัง

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ทำการศึกษาปัญหาของระบบคลังในปัจจุบัน สำหรับการผลิตของ โรงงานตัวอย่างเท่านั้น

1.4 ขั้นตอนการวิจัย และการดำเนินงาน

ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย สามารถกำหนดเป็นหัวข้อได้ดังนี้

- 1.4.1 ศึกษางานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
- 1.4.2 ศึกษาสภาวะการณ์ และวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นจากระบบการจัดการ ติดตาม และควบคุมคลังในโรงงานตัวอย่าง โดยศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ เอกสาร ขั้นตอนการทำงาน และวิธีการปฏิบัติงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับงานด้านคลัง
- 1.4.3 รวบรวมรายการข้อมูล และมูลค่าที่แท้จริงของวัตถุดิบประเภท Dead Stock , Sleeping Stock และ Moving Stock เพื่อนำเสนอต่อผู้บริหารของโรงงานให้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งกับวัตถุดิบ Dead Stock และ Sleeping Stock ซึ่งเป็นการลดค่าใช้จ่ายที่ลงทุนไปกับมูลค่าคลัง ในปริมาณที่สูงมากเกินความจำเป็น
- 1.4.4 นำวัตถุดิบประเภท Moving Stock มาศึกษา และวิเคราะห์ เพื่อนำมาจัดหมวดหมู่ประเภทคลังแบบ ABC
- 1.4.5 ปรับปรุงการปฏิบัติงานในคลังพัสดุ ด้วยการตั้งข้อกำหนดการจ่ายวัสดุ และกระบวนการตรวจนับพัสดุ ทั้งนี้เพื่อป้องกันการขาดมือพัสดุบางรายการ เนื่องจากจำนวนพัสดุที่มีอยู่ไม่ตรงกับที่บันทึกไว้
- 1.4.6 ปรับปรุงระบบบริหารจัดการคลัง ในส่วนของการจัดเก็บ การควบคุมคลัง การกำหนดระดับคลังเป้าหมาย รวมถึงแผนการใช้วัตถุดิบ
- 1.4.7 รวบรวมข้อมูลด้านต้นทุนการสั่งซื้อ ปริมาณการใช้ และช่วงเวลานำของวัตถุดิบ เพื่อนำมาคำนวณหาปริมาณการสั่งซื้อที่ประหยัด (Economic Order Quantity)
- 1.4.8 ประยุกต์ใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยเพื่อจัดการระบบคลัง
- 1.4.9 ติดตาม และสรุปผลของการจัดระบบคลังใหม่ ให้สอดคล้องกับแผนการผลิตที่วางไว้
- 1.4.10 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ
- 1.4.11 จัดทำรูปเล่มวิทยานิพนธ์

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

- 1.5.1 สามารถลดค่าใช้จ่ายที่ลงทุนไปกับมูลค่าคงคลัง ในปริมาณที่สูงมากเกินความจำเป็น
- 1.5.2 เพิ่มประสิทธิภาพในระบบการบริหาร จัดการ ติดตามและควบคุมคงคลังในคลังวัตถุดิบ และสินค้าสำเร็จรูป
- 1.5.3 เพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสารข้อมูล และการบันทึกข้อมูลในงานเอกสาร
- 1.5.4 เพิ่มความถูกต้องของข้อมูลปริมาณคงคลังที่บันทึกไว้กับที่มีอยู่จริง
- 1.5.5 มีโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สามารถอำนวยความสะดวกในการเก็บบันทึก รวบรวม และประมวลผลข้อมูลสารสนเทศด้านคงคลังให้มีประสิทธิภาพ และสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น
- 1.5.6 บริการข้อมูลให้แก่ฝ่ายจัดซื้อ ฝ่ายจัดการ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทันความต้องการ
- 1.5.7 มีข้อมูลที่เชื่อถือได้เกี่ยวกับปริมาณการสั่งซื้อของวัตถุดิบแต่ละรายการ
- 1.5.8 มีแนวทางในการวางแผนการผลิต และแผนความต้องการการใช้วัตถุดิบ